

Study: Mensen met hoger IQ weten doorgaans meer over wijn

Bron: PsyPost – Eric W. Dolan ([link](#))

Een nieuwe studie wijst uit dat mensen met een hogere algemene intelligentie doorgaans meer specialistische kennis over wijn bezitten, zelfs als ze niet in de wijnindustrie werken. Het onderzoek suggereert dat cognitieve vaardigheden de accumulatie van diepgaande, feitelijke informatie stimuleren, onafhankelijk van formele opleiding of financiële beloningen. De bevindingen werden gepubliceerd in het tijdschrift *Intelligence & Cognitive Abilities*.

Algemene intelligentie, vaak aangeduid als IQ, is een bekende voorspeller van succes op gebieden zoals school en werk. In deze traditionele omgevingen worden mensen vaak gedreven door sterke externe prikkels, zoals het behalen van hoge cijfers, het verkrijgen van promoties of het verdienen van meer geld. Maximilian Krolo van de Universiteit van Saarland en Timothy C. Bates van de Universiteit van Edinburgh wilden onderzoeken of deze relatie ook geldt voor zeer specialistische kennis waarvoor deze traditionele beloningen ontbreken.

Ze kozen ervoor om wijnkennis als testcase te onderzoeken, deels gedreven door persoonlijke interesse en deels door de unieke eigenschappen van het onderwerp. "Het eerlijke uitgangspunt is dat Tim en ik allebei wijnliefhebbers zijn", vertelde Krolo aan PsyPost. "Ik verzamel al jaren Bourgogne-wijnen en later deze maand ga ik terug naar een bekend domein om te helpen met de oogst, zoals ik dat bijna elk jaar doe. Maar als je wijn beschouwt als een kennisgebied in plaats van een hobby, wordt het theoretisch nuttig op een manier die weinig andere domeinen bieden."

Bijna alles wat psychologen weten over intelligentie en leren komt voort uit omgevingen met ingebouwde druk. "Bijna alles wat we weten over intelligentie en kennis komt uit domeinen waar iemand je onder druk zet: schoolvakken, vakkennis, financiële geletterdheid," aldus Krolo. "Dat maakt de klassieke bevinding moeilijk te interpreteren. Slimmere mensen weten meer – maar ze zitten ook langer in de klas, werken in banen met meer informatie en worden beloond voor hun kennis."

De onderzoekers wilden een psychologisch concept testen dat is ontwikkeld door Arthur Jensen, bekend als de algemene intelligentie-nexus, of de "g-nexus". Dit concept stelt dat intelligentie fungeert als een universele motor voor leren, die mensen helpt complexe informatie te verwerven, te

organiseren en te integreren over vrijwel elk onderwerp dat ze tegenkomen, ongeacht hun formele scholing. Wijn is een ideaal onderwerp om dit idee te testen.

"Wijn laat je die dingen uit elkaar halen," legde Krolo uit. "Het is echt complex – taxonomieën van druivensoorten, regionale classificaties, chemie, een eigen vocabulaire – het komt in geen enkel schoolcurriculum voor en voor bijna niemand levert het iets op. Niemand is ooit gepromoveerd omdat hij het verschil wist tussen Gevrey-Chambertin en Chambolle-Musigny."

Om dit proces te begrijpen, maken psychologen vaak onderscheid tussen twee soorten mentale vermogens. Vloeiende intelligentie verwijst naar het vermogen om logisch te denken en nieuwe problemen op te lossen, terwijl gekristalliseerde intelligentie de accumulatie van feiten en ervaringen in de loop van de tijd betreft. De auteurs wilden onderzoeken of aangeboren probleemoplossende vaardigheden van nature leiden tot een grotere accumulatie van specialistische feiten, zelfs wanneer iemand slechts een oppervlakkige interesse onderzoekt.

Om deze vraag te onderzoeken, rekruteerden de onderzoekers 525 deelnemers via een online platform. De steekproef bestond uit 257 vrouwen en 268 mannen, met een gemiddelde leeftijd van ongeveer 43 jaar. De onderzoekers maten de algemene intelligentie met behulp van drie onderdelen van de International Cognitive Ability Resource. Bij deze test moesten deelnemers patronen herkennen in reeksen van getallen en letters, visuele puzzels oplossen door ontbrekende vormen te vinden en vragen beantwoorden die verbale redenering vereisten.

Deze scores werden gecombineerd tot een gestandaardiseerde IQ-score. De gemiddelde score voor de steekproef werd vastgesteld op 100 met een standaardafwijking van 15, wat een basislijn opleverde om individuele prestaties te vergelijken. Vervolgens beoordeelden de auteurs de wijnkennis met behulp van een op maat gemaakte meerkeuzetest met 68 vragen. Deze vragen waren gebaseerd op studiemateriaal voor een algemeen erkend certificeringsexamen van de Wine and Spirit Education Trust.

De wijntest behandelde onderwerpen zoals wijngaardomgevingen, wijnbereidingsprocessen, regionale wijnstijlen en de juiste opslag. De deelnemers behaalden gemiddeld ongeveer 24,5 correcte antwoorden van de 68 mogelijke punten. De onderzoekers vroegen de deelnemers ook naar hun professionele achtergrond in de wijnwereld. De overgrote meerderheid van de steekproef, 458 personen, gaf aan nooit in de wijnindustrie te hebben gewerkt.

Een klein aantal deelnemers had verschillende niveaus van professionele ervaring, variërend van instapfuncties in de wijngaard tot gecertificeerde functies in de detailhandel. Daarnaast brachten de onderzoekers de persoonlijke drinkgewoonten in kaart door de deelnemers te vragen of ze de voorkeur gaven aan wijn, bier of helemaal geen alcohol dronken. Door deze factoren te volgen, konden de auteurs de specifieke rol van intelligentie isoleren van de effecten van simpelweg werken met wijn of regelmatig wijn drinken.

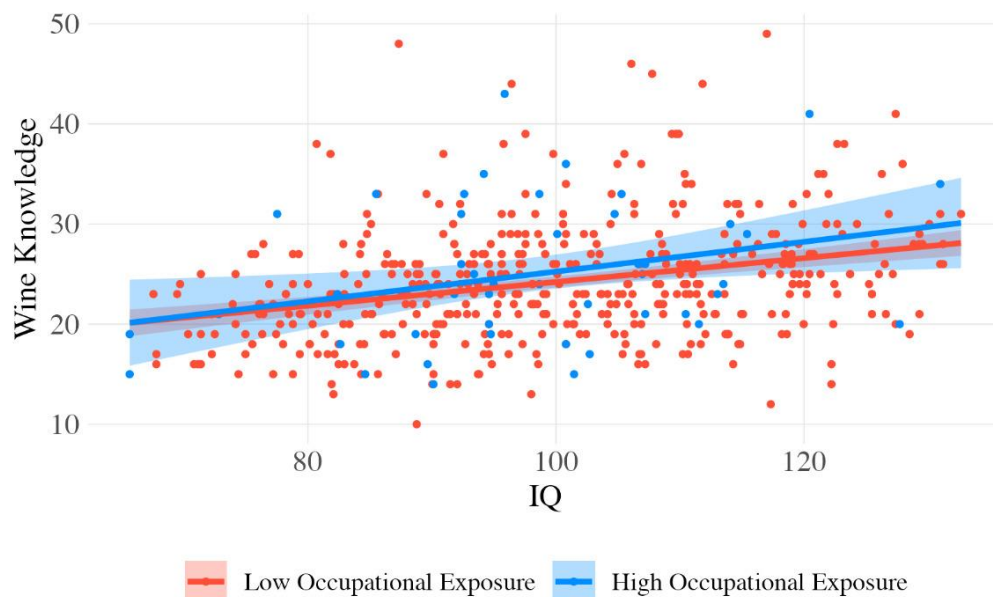
De gegevens wijzen op een positief verband tussen intelligentie en wijnkennis. Hogere IQ-scores voorspelden consequent hogere scores op de wijnkennistest. Intelligentie verklaarde specifiek ongeveer 9,4 procent van de verschillen in wijnkennis tussen de deelnemers. Dit verband bleef intact, zelfs nadat de onderzoekers statistisch rekening hadden gehouden met de vraag of deelnemers in de wijnindustrie werkten of regelmatig wijn dronken.

Krolo merkte op hoe verrassend stabiel dit verband bleek te zijn in verschillende statistische modellen. "Intelligentie voorspelde wijnkennis met een significantieniveau van $\beta = 0,31$ bij 525 respondenten, en verklaarde 9,4 procent van de verschillen," aldus Krolo. "Het belangrijkste getal

voor het argument is wat er vervolgens gebeurt: met beroepsmatige blootstelling aan de wijnhandel in het model bleef de coëfficiënt 0,31. Ook met de drinkvoorkeur erbij bleef deze 0,31. Drie modellen, dezelfde schatting. Het verband is simpelweg geen bijproduct van wie er met wijn werkt of wie er meer van drinkt.”

De stabiliteit van het statistische verband tussen intelligentie en kennis viel het onderzoeksteam op. “Hoe onwrikbaar die coëfficiënt was,” herinnerde Krolo zich toen hem naar de meest verrassende bevinding werd gevraagd. “Ik had verwacht dat een groot deel ervan zou verdwijnen zodra er rekening mee werd gehouden bij blootstelling. Het bleef echter onveranderd – wat een zo directe bevestiging is van Jensens standaardhypothese als een onderzoek van dit soort kan opleveren.”

Bij het onderzoeken van beroepsmatige blootstelling merkten de auteurs een interactief effect op. Werken in de wijnindustrie voorspelde vanzelfsprekend hogere testscores. De combinatie van hoge intelligentie en ervaring in de branche versterkte de resultaten echter. Mensen met een hogere IQ-score die ook beroepsmatig met wijn in aanraking waren gekomen, vertoonden de hoogste kennisniveaus.

Deze versterking suggereert dat intelligentie mensen helpt meer informatie te vergaren en te onthouden wanneer ze zich in gestructureerde leeromgevingen bevinden, zoals een werkplek. Persoonlijke drinkgewoonten voorspelden ook een hogere wijnkennis. Deelnemers die liever wijn dronken, scoorden hoger op de test dan degenen die liever bier dronken of geen alcohol dronken.

In tegenstelling tot professionele ervaring, hadden persoonlijke drinkgewoonten geen interactie met intelligentie. Dit betekent dat hoewel het drinken van wijn geassocieerd wordt met meer kennis over wijn, het drinken van wijn op zich de leervoordelen van een hogere intelligentie niet op dezelfde manier vermenigvuldigde als professionele ervaring. Het lijkt erop dat gestructureerde omgevingen andere leermechanismen activeren dan incidenteel alcoholgebruik.

"Het meest interessante resultaat was welk soort ervaring het effect versterkte," zei Krolo. "Werken in de wijnbranche had een interactie met bekwaamheid... mensen die een hoge bekwaamheid

combineerden met professionele ervaring scoorden onevenredig goed. Zelfstandig wijn drinken had helemaal geen interactie met bekwaamheid, hoewel het op zichzelf wel kennis voorspelde. De gestructureerde, verplichte omgeving vermenigvuldigt bekwaamheid; de plezierige omgeving voegt eraan toe, maar vermenigvuldigt het niet."

Deze resultaten helpen psychologen bij het evalueren van concurrerende ideeën over hoe mensen kennis verwerven, zoals de ervaringsgerichte drijfveertheorie van onderzoeker Thomas Bouchard. Deze theorie suggereert dat een hogere intelligentie mensen er vooral toe aanzet om actief rijkere omgevingen voor zichzelf op te zoeken en te creëren, en dat het deze zelfgecreëerde niche is die daadwerkelijk het leerproces verzorgt. Als deze theorie de resultaten volledig zou verklaren, zou het verband tussen pure intelligentie en wijnkennis zijn vervaagd zodra de onderzoekers rekening hielden met zelfgestuurde gewoonten zoals het drinken van wijn.

"Daar lopen de twee theorieën uiteen," legde Krolo uit. "De theorie van ervaringsgerichte drijfveren stelt dat kennis wordt opgebouwd door actief op zoek te gaan naar stimulerende omgevingen – dus vaardigheid zou moeten afnemen zodra je rekening houdt met een directe maatstaf voor zelfgestuurde ervaring, en zelfgestuurde ervaring zou de plek moeten zijn waar vaardigheid zijn werk doet. Geen van beide bleek te kloppen. Intelligentie verloor geen millimeter van zijn coëfficiënt in vergelijking met drinkvoorkeur, en de versterking trad alleen op bij de beroepsmatige route, niet bij de zelfgekozen route."

"De g-nexus reikt tot een domein waarvoor niemand wordt beoordeeld of betaald; het verhaal van nichevorming verklaart niet waarom," voegde Krolo eraan toe. "Ik zou niet zeggen dat één dwarsdoorsnedeonderzoek een theorie weerlegt, maar dit is bewijs dat die theorie moet verwerken. Of het voldoende is om een paard naar de waterput te leiden, of dat de wil om te drinken doorslaggevend is, blijkt af te hangen van het soort water."

De overkoepelende conclusie is dat cognitieve vaardigheid het leren stimuleert, zelfs in afwezigheid van externe beloningen. "Die intelligentie komt tot uiting in wat mensen in hun vrije tijd oppikken, zonder daar ook maar enige beloning voor te krijgen," aldus Krolo. "Kennis is niet simpelweg een overblijfsel van scholing en carrière. We beschouwen algemene kennis als breed maar oppervlakkig – een dun laagje feiten over van alles en nog wat. Wat we echter ontdekken, is dat dezelfde cognitieve mechanismen ook diepe kennis verwerven: het beheersen van een complexe taxonomie die niemand je heeft gevraagd te leren."

Lezers moeten deze resultaten niet interpreteren als een manier om iemands intelligentie te raden tijdens een etentje. "Op individueel niveau is dit allemaal niet diagnostisch," waarschuwde Krolo. "Je kunt iemands IQ niet aflezen aan zijn of haar wijnkennis, en ik ken enorm deskundige mensen die me niet dankbaar zouden zijn voor een intelligentietest. Het onderzoek is theoretisch van aard: het gaat erom dat de associatie überhaupt standhoudt in een domein zonder prikkels."

Het onderzoek richt zich volledig op feitelijke, declaratieve kennis over wijn, zoals geografie en productiemethoden. Het meet geen zintuiglijke vaardigheden, zoals het vermogen om te proeven, te ruiken of onderscheid te maken tussen verschillende glazen wijn. Deze zintuiglijke vermogens zouden afhankelijk kunnen zijn van verschillende mentale processen, zoals perceptueel leren en het geheugen voor geuren, die niet in dit onderzoek zijn getest.

"We hebben kennis gemeten, niet smaak," benadrukte Krolo. "Niets in dit onderzoek wijst erop dat intelligentere mensen beter proeven, meer van wijn genieten of nauwkeuriger kunnen inschatten wat er in het glas zit – en al helemaal niets dat wijn iets voor je hersenen doet."

De studie, "[Bright People Know More About Wine](#)", is geschreven door Maximilian Krolo en Timothy C. Bates.